

N.A.HUSANOV
R.SH.XO'JAQULOVA
N.A.DILMURODOVA

**O'ZBEK
TILI**

Ng

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

TOSHKENT MOLIIYA INSTITUTI

HUNANOV NISHONBOY ABDUSATTOROVICH
XO'JAQULOVA RA'NO SHARIPOVNA
DILMURODOVA NILUFAR ASATULLAYEVNA

O'ZBEK TILI

*O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rtta
maxsus ta'lim vazirligi tomonidan
darslik sifatida tavsiya etilgan
(Iqtisodiyot oliy o'quv yurtlarining bakalavr bosqichi
umumiy guruh talabalar uchun)*

TOSHKENT
"Excellent Polygraphy"
2020

UO•K: 811.512.133(075.8)

KBK: 81.20•zb-923

Tagrizechlar: p.f.n.dots. M. Bertdiyeva;
f.f.n.dots. O. Lafasov

H 84 O'zbek tili: Darslik (iqtisodiyot oliy o'quv yurtlarining bakalavr bosqichi umumiy guruh talabalari uchun) / N.Husanov, R.Xo'jaqulova, N.Dilmurodova; — T.: "Excellent Polygraphy", 2020. — 528 b.

“O'zbek tili” darsligi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi tavsiya qilgan namunaviy dastur asosida tuzilgan. Darslik rejaga binoman o'quv yili davomida olib boriladigan mavzularni o'z ichiga oladi.

Har bir dars matnlar, grammatik materiallar, mavzuni o'zlashtirish va mustahkamlash uchun yo'naltirilgan topshiriqlar, pedagogik texnologiyalar bilan boyitilgan.

Darslikda talabalarining og'zaki va yozma nutqini rivojlantirish maqsadida rus tilida ham matnlar va topshiriqlar berilgan.

Ushbu darslik iqtisodiyot oliy o'quv yurtlarining bakalavr bosqichi umumiy guruh talabalari uchun mo'ljallangan.

UO•K: 811.512.133(075.8)

KBK: 81.20•zb-923

ISBN 978-9943-13-914-5

© N.Husanov, R.Xo'jaqulova,
N.Dilmurodova, 2020
© «Excellent Polygraphy», 2020

SO'ZBOSHI

“Kadrlar tayyorlash Milliy dasturi” talabiga muvofiq oliy ta'limda barcha fanlar kabi til fanini o'qitishda ham tub o'zgarishlar ro'y berayapti.

Ta'limning oliy bosqichida o'zbek tilini o'qitishning mazmuni yanada takomillashtirildi.

Hozirgi kunda o'zbek tilining ijtimoiy mavqei tobora ortib borayotganligi, lotin yozuviga asoslangan yangi o'zbek alifbosi va imlo qoidalarining joriy etilganligi, ish yuritishda to'liq davlat tiliga o'tilganligi barcha mutaxassislarining millatidan qat'iy nazar, o'zbek tilini puxta egallashlarini taqozo etmoqda.

O'zbek tilini o'qitish tamoyillari, mazmuni va uslubini o'zgartirib, o'zbek tilini o'rganish jarayonini tezlashtirish, talabalarining o'rta maktabda, akademik litsey va kollejlarda olgan bilimlarini chuqurlashtirish, takomillashtirish bilan bog'liq bo'lgan nutqiy ko'nikmalarni hosil qilish, o'zbek tilining boy imkoniyatlaridan o'z mutaxassisligi bo'yicha foydalanish, fikrni to'g'ri, aniq, maqtqifi ifoda etishga o'rnatilgan ko'zda tutiladi. Shularni nazarda tutib darslik nutqiy ko'nikmalarni shakllantirishga yo'naltirilgan kommunikativ tamoyilga asoslanib tuzildi.

Ushbu darslik birinchi o'ringa asosiy mavzu sifatida nutqiy mavzularning qo'yilishi bilan farqlanadi. Grammatik bilimlar fikr ifodalash vositasi bo'lib, asosiy maqsadning amalga oshishiga xizmat qiladi.

O'zbek tili ta'limi turmush va mehnat faoliyatidagi nutq mavzulari doirasini yanada kengaytirilgan hamda ixtisoslikka moslashtirilgan tarzda o'zbekcha nutqni tinglash, so'zlash, o'qish va yozish amallarini uyg'unlashtirib o'rgatish bilan ajralib turadi. Bunda talaba olediga ilmiy-badiiy adabiyotlarni o'qib tushunish, mutaxassislik sohasida matn yaratish, matni shakl va mazmun jihatidan yangilash, boshqa nutq uslubiga ko'chira olish kabi talablar qo'yildi.

Asosiy e'tibor matn ustida ishlashga qaratildi. Har bir mashg'ulotda topshiriqlar, suhbat, bahslashuv orqali mustaqil yozma ishlarni uyushtirish, matn tuzdirish talabalarining ixtisosligiga ko'ra bo'ylandi.

Darslikda talabalar mustaqil ta'lim olishlari uchun qo'shimcha materiallar berildi.

26. Тоғасев Т. Ўзбек тилининг кирилл ва лотин алифбодларидаги
 янги лугати. – Тошкент: “Шарк”, 1999. – 368 б.

27. Ustunova Sh. O'zbek tili (koruylar uchun). – Pusan, 2005. –
 182 b.

28. Ўзбек тилининг изоҳли лугати (5 жилди). – Тошкент:
 Ўзбекистон миллий энциклопедияси, 2005–2008.

Интернет сайтлари

29. <http://teachyourselfuzbek.com/lessons/coursebooks/> – Само-
 учитель узбекского языка.

30. <http://solver.uz/translate.php> – Русско-узбекский переводчик.

31. http://sahifa.ij.rusko_uzbekskij_gazgovochnik.aspx – Русско-
 узбекский разговорник.

32. http://sahifa.ij/uzbeksko_russkij.aspx – Узбекско-русский
 переводчик.

33. <https://ny.gov.uz/> - Ягона интерактив давлат хизматлари
 портали.

34. <https://www.lex.uz> – Ўзбекистон Республикаси қонун ҳуж-
 жатлари маълумотлари миллий базаси.

35. <http://ibrgatu.ziyoue.com/> – таълим портали

MUNDARIJA

So'zbohi..... 3

1-mavzu. O'zbekiston - yagona Vatani 4

2-mavzu. O'zbek tili - Davlat tili..... 19

3-mavzu. Milliy qadriyatlar — millat iftixori..... 30

4-mavzu. Tartib va zimponimiz 40

5-mavzu. Ulug' ajdodlarimiz..... 51

6-mavzu. Vatani va vatanparvarlik..... 62

7-mavzu. Muzeylar - o'limishi va kelajak orasidagi ko'priki 70

8-mavzu. Kelajak - bilimni yoshlar qo'lida 79

9-mavzu. Zamonaaviy dunyoda ta'lim 89

10-mavzu. Kitob mahallasi 98

11-mavzu. Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutub-
 xonasi 107

12-mavzu. Adabiyot - ma'naviyatni yuksaltiruvchi tamcha..... 114

13-mavzu. Ommaviy axborot vositalari..... 127

14-mavzu. Internet hayotimizda 137

15-mavzu. O'zbekiston va jahon 147

16-mavzu. XXI asrda innovatsiyalar 156

17-mavzu. Davlatimizning global muammolari..... 166

18-mavzu. Tabiat va inson 176

19-mavzu. Inson va salomatlik 185

20-mavzu. Huquqiy madaniyat 196

21-mavzu. O'zbekistonda oliy ta'lim 207

22-mavzu. Ilm maskanimiz hayotidan 216

23-mavzu. Do'ljak kasbi..... 226

24-mavzu. Havot mening tasavvurimda 238

25-mavzu. Ustoz maktabi..... 251

26-mavzu. Kasbiim tarihi..... 260

27-mavzu. Iqtidor va mehnat 269

28-mavzu. Yetik muvassas 282

29-mavzu. Kasb hayrarni.....	293
30-mavzu. Sharq akademiyalari	305
31-mavzu. Ilm sari yo'l	314
32-mavzu. Kasb etikasi	329
33-mavzu. San'at va ma'naviyat	351
34-mavzu. Men sevgan asar	360
35-mavzu. Iqtisod va hayot	371
36-mavzu. Ish yuritish tili va uslubi	382
37-mavzu. Hujjat turlari va xususiyatlari	387
38-mavzu. Tashkiliy hujjatlar va ularning turlari.....	394
39-mavzu. Fermo'yish hujjatlari va ularning turlari	398
40-mavzu. Ma'lumot-axborot hujjatlari.....	403
41-mavzu. Ishonchnoma. Tilxat. Tushuntirish xati	408
42-mavzu. Dalolatnoma. Ma'lumotnoma	414
43-mavzu. Majlis bayoni. Hisobot.....	420
44-mavzu. Xizmat yozishmalari. Xatlar	425
Mustaqil ishlash uchun matnlar.....	430
O'zbekcha-ruscha lug'at.....	488
Adabiyotlar.....	522

HUSANOV NISHONBOY ABDUSATTOROVICH
XO'JAQULOVA RA'NO SHARIPOVNA
DILMURODOVA NILUFAR ASATULLAYEVNA

O'ZBEK TILI

Darslik

Muharrir Z.Bozorova

Sahifalovch-dizayner K.Boyxov'jayev

«IQTISOD-MOLIYA» nashriyotida tayyorlandi.
100000, Toshkent, Amir Temur ko'chasi, 60a.